

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

585. An, & qualiter exigi possit pensio ante expeditionem literarum apostolicarum super reservatione pensionis, & sub pœna id prohibeatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Quaestio 582. An pensionarius negligens in exigendo pensionem à defuncto titulari, ejusve heredibus, habeat actionem contra ejus successorem modernum beneficii possessorem?

Respondet negativè Card. de Luc. de pens. d. 31. à n. 8. juxta dicta à nobis suprà, ubi, an successor solvere teneatur pensiones decursas tempore antecessoris sui; quamvis enim in puncto juris probabilior fortè sit opinio affirmans pro pensionibus decursis tempore antecessoris nullam competere actionem super fructibus futuris contra successorem; contrarium autem ex quadam aequitate in Curia receptum sit, ita ut de stylo potius quam de jure detur actio contra successorem pro pensionibus illis decursis. Card. idem cit. n. 8. idipsam tamen nonnisi qualificatè receptum est, nimirum si pensionarius doceat de diligentibus bene à se adhibitis contra antecessorem competat ei hæc actio de stylo potius, quam de jure inducta contra successorem; secus si de iis docere nequeat. Card. de Luc. loc. cit. n. 9. eadem ferè habet idem Card. de pens. d. 19. n. 5. juncto n. 14.

Quaestio 583. An, si pensionarius acceptus à Titio titulari pensionibus trium annorum sequentium anticipatis solutionibus, dein pensionem ex Apostolica auctoritate transferat in Cajum, hic Cajus exigere possit à Titio pensionem tribus primis annis à translata in se pensione?

Respondeo: affirmativam videri probabiliorè; eò quòd in translatarium non transferatur pensio, quam habet transferens, sed eà extinctà translatarium obtineat novam similem prorsus prioris; cum non detur in pensionibus vacatio, sed extinctio, & consequenter solutio facta transferenti illi non possit beneficium relevare ab onere solvendi moderno pensionario nempe translatario isti pensionem, debeaturque sibi imputare Titius, quòd anticipato solverit; quemadmodum, si Prælati elocans fructus alicujus prædii, & anticipato recipiens solutionem aliquot annorum, dein moritur, non relevatur locatarius à solvenda pensione successoris Prælati, tamen si jam antecessori solverit, Castrop. d. 1. p. 11. §. 6. n. 11. Azor p. 2. l. 8. c. 13. q. 1. contra Gig. de pens. q. 88. n. 5. apud eund. Castrop. hac mòrum ratione, quòd transferens in translatarium jus aliud non transfulerit, nisi quòd ipse possidebat; cum ei subrogetur translatarium, transferens autem receptis illis anticipatis solutionibus non habeat potestatem exigendi à titulari illis annis tribus sequentibus; item quòd titularis anticipata solutione liberatus sit ab obligatione solvendi, adeoque eam de novo contrahere nequeat.

Quaestio 584. An exigere possit pensio per procuratorem, & is probare teneatur mandatum suum, & suum principalem superstitem esse, seu adhuc vivere?

Respondeo supponendo primum, ad secundum: Procurator verificare debet mandatum, quia sine mandato esse nequit procurator. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 16 in fine. Et si beneficiatus opponat expirasse mandatum, quia pensionarius jam è vita decessisset, beneficiatus id

probare debet; quia procurator, dum aliàs ejus mandatum tanquam validum admittitur, fundatam habet intentionem suam. Castrop. loc. cit. secus esse dicens, si beneficiatus opponeret falsum esse mandatum.

2. Respondeo ad tertium: Affirmativam teneri à Castrop. loc. cit. ubi: si beneficiatus opponeret, pensionarium jam è vita decessisse tempore decursæ pensionis à se petita, competit procuratori probare, pensionarium illo tempore vixisse. Idem tenet absolute Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 3. n. 46. nimirum titulari opponente, teneri talem procuratorem omnino probare superviventiæ sui principalis, non solum in urbe, sed etiam extra; tum quia sic habeat communis consuetudo, tum etiam, quia in literis reservationis apponi solet clausula: *quoad vixerit*: quæ, cum videatur importare conditionem, veniat verificanda: tum etiam, quia fraudes multæ committi solent in pensionum exactionibus, quibus obviandum citat pro hoc Maceratenf. var. resol. l. 1. resol. 112. casu 65. ait nihilominus Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 92. hoc ipsum tamen non tam simpliciter admittendum videri, dum in contrarium adessent probabiles aliquæ conjecturæ mortis, cum de jure vita hominis præsumitur durare ad centum annos; quemadmodum in simili casu de procuratore constituto per patronum ad præsentandum, quòd non teneatur probare vitam sui principalis, etsi is absens sit, dum ejus nomine vult admitti ad præsentandum. Pro quo postremò citat Lott. l. 2. q. 14. n. 44.

Quaestio 585. An, & qualiter exigere possit pensio ante expeditionem literarum Apostolicarum super reservatione pensionis, & sub qua pena id prohibeatur?

Respond. ad primum: Pensio nullatenus exigi, aut etiam solvi potest ante confessionem & expeditionem literarum, seu Bullarum Apostolicarum super dicta reservatione, ob decretum & clausulam apponi mandatam ac solitam in supplicatione à tempore Gregorii XIII. *pensionem, vigore tamen literarum de super expediendarum, nec aliàs persolvendam*. Item ob hoc decretum à tempore Sixti V. extensum hac ratione: *vigore literarum Apostolicarum de super expediendarum, nec antè, aliàs præsens reservatio nulla sit eo ipso, &c.* Quibus Clemens VIII. adjecit limitationem temporis expediendi dictas literas intra novem menses à die supplicationis sub pena nullitatis reservationis pensionis. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 7. n. 25. dicens: quidquid fuerit antehac, hodie certum esse, non posse sine dictis literis exigi pensionem, Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 9. Garc. p. 4. c. 2. à n. 43. Lott. l. 1. q. 37. à n. 6. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 1. n. 29. qui omnes testantur, de dictis decretis seu clausulis. Item Azor p. 2. l. 8. c. 12. q. 3. ubi quòd, sicut impetrato à Papa beneficio, illius possessio apprehendi nequit sine illius literis; ita etiam post impetratam pensionem necesse est, ut expediantur literæ Pontificiæ, ut solvat pensionarius ministris pontificiis in Curia laborantibus; & quidquid sit de jure, usus Romanæ Curie sic habet, ut exigi non possit sine dictis literis pensio. Item Card. de Luc. de pens. d. 29. n. 3. & d. 44. n. 9. & 10. ubi, quòd pensio exigi nequeat ante expeditas literas, id non tam jure statutum, quam provenire ex decreto annullativo in ipsa reservatione prima adjici solito.

2. Ampliatur responsio primò : ut ne quidem primo semestri à reservatione pensionis, etiam in foro interno licita sit exactio pensionis propter eadem decreta. Ita expressè Castrop. Azor *ll. cit.* contra Gig. *de pens. q. 34. n. 6.* Mandos. *ad reg. 27. cancell. q. 7. n. 4.* Rebuff. *de pacif. poss. q. 137. concl. 21.* & in *pr. tit. de signat. grat. p. 3. n. 11.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 5.* citatos ab eodem Castrop. qui putant solvi & exigi posse in foro conscientia pensionem, durante tantum illo primo semestri, ed quod firma sit gratia principis etiam verbo tantum concessa ante expeditionem literarum; quibus in tantum favere videtur Tond. *gg. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 5.* quatenus ait, exigi nullatenus posse pensionem ante expeditionem dictarum literarum, saltem in foro exteriori. Sed, ut dictum supra, ubi de modo imponendi pensionem, aliud est gratiam illam firmam esse, aliud vi illius exigi posse pensionem.

3. Ampliatur responsio secundò : ut, stantibus dictis clausulis, ante expeditionem literarum etiam ab executoribus datis ad exequendam solutionem pensionis procedi nequeat, etiam stante consensu titularis, ac obligatione in forma Camerae. Corrad. *loc. cit. n. 27.* dicens, hæc adeo strictè observari, ut profus rejiciendus sit, qui contrarium dixerit seu senserit. Siquidem clausula illa : *vigore literarum, &c.* non est appolita favore partium, ita ut possint eidem renunciare, sed favore publico Officialium Cancellariae Apostolicae; cum antea in fraudem horum Officialium partes parum curabant literas ipsas expedire; cum eis sufficiebat habere solam supplicationis signaturam, cum qua erant tuti in foro conscientia. Corrad. *l. c. n. 28.* citans Salust. Tiber. *in pract. Auditor. Cam. l. 3. c. 4.*

4. Limitatur verò responsio : Nisi adsit in reservatione pensionis, quod sola supplicationis signatura sufficiat (quæ clausula apponi consuevit in pensionibus pro Palatinis, teste Garc. *p. 4. c. 2. n. 34.* seu pro pensionibus confidentiariis, ut Ventrigl. *loc. cit. n. 34.*) Corrad. *loc. cit. n. 26.* Ventrigl. *l. c. n. 35.* citans Mandos. Gig. &c. ac dicens, in hoc casu etiam in conscientia valide sustineri exactam pensionem ante dictas literas.

5. Respondeo ad secundum : Deficiente verò hac clausulâ, & reservatâ pensione sub clausulis istis aliis consuetis, si pensio exigatur ante expeditionem literarum, idque probatum fuerit; vel etiam si absque eo, quod exacta fuerit, pensionarius non curaverit dictas literas expedire intra novem menses ultra montes, & intra sex citra montes; ipsa constitutio pensionis erit ipso jure nulla, ut patet ex tempore clausularum illarum, seu decretorum irritantium, ac proinde formam inducentium huic actui reservationis; adeoque mirum non est, hunc deficere hac formâ non servatâ. Lott. *loc. cit. n. 8.* & 9. & ex eo ferè verbotenus Corrad. *l. c. n. 32.* dicentes, sic hodie tenacissimè servari. Card. de Luc. *de pens. d. 30. n. 9.* dicens, cum nimis clarum sit decretum annullativum pensionis in casu talis exactiois aliâ, quàm vigore literarum expeditarum, conclusionem hanc non admittere controversiam. Item Ventrigl. *cit. n. 29.* Castrop. & alii AA. citati pro responsione principali præced. quibus accedunt Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 98.*

6. Ampliatur responsio primò, ut nulla admittatur excusatio ad favorem exigentis pensionem ante dictam expeditionem. Lott. *loc. cit. n. 13.* Ventrigl. *cit. n. 29.* Barb. *loc. cit.* Et in specie nulla

à tali exigente poterit allegari ignorantia dicti decreti de expediendis literis, & non exigendis antè illas pensionem. Corrad. *loc. cit. n. 35.* & 36.

7. Ampliatur secundò, ut procedat, etiam si litera ante exactioem sint cepta expediri, seu ex parte expedita; quia, cum talis expeditio sit de forma, nihil dicitur actum, si aliquid deficiat, adeoque requiritur totalis expeditio. Lott. *loc. cit. n. 10.* Ventrigl. *cit. n. 29.* Barb. *loc. cit.* citans Sarnens. *ad reg. cancell. de idiomate.* Salust. Tiber. *in pract. Cam. Aud. l. 3. c. 4. n. 4.* Tunc verò sufficienter & non prius dicuntur hæc litera expedita, quando sunt plumbata. Lott. *n. 11.* Ventrigl. *n. 33.* Barb. *loc. cit. n. 100.* citans Sarnens. *in reg. de non judicando q. 11.* (vel, ut Barbos. *q. 5. n. 5.*) Salust. Tiber. *ubi ante n. 5.* Corrad. *loc. cit. n. 31.* dicens sufficere, quod sint plumbata, etsi necdum pervenerint ad manus pensionarii, idque intelligi, tam si expeditio fiat per Cancellariam, quàm per viam secretam.

8. Ampliatur tertio, ut procedat, etiam si partes inter se convenerint, & titularis promiserit reservatam Apostolicâ auctoritate pensionem solvere ante expeditas literas. Lott. *n. 5.* Corrad. *loc. cit. n. 28.* Ventrigl. *n. 30.* contra glossatorem antiqui, apud eisdem tenentem, quod si titularis per instrumentum ad partem promiserit pensionem solvere ante literas expeditas, possit cogi ad solutionem, quia, ut dictum, clausula illa non sunt appolita favore partium. Adde, quod hujusmodi pactum inducat simoniam juxta Garc. *p. 4. c. 3. n. 45.* contra Paris. *de confid. q. 43.* apud Ventrigl.

9. Ampliatur quarto, ut non sufficiat ad evadendam dictam nullitatem, quod litera fuerint expedita, antequam opponeretur de nullitate (intellige, ob exactam pensionem ante expeditionem, aut propter non expeditas literas intra tempus præscriptum) quia dictum decretum requirit expeditionem literarum ante exactioem, & inducit formam præcisam, ac ideo non suffragatur expeditio post exactioem. Corrad. *loc. cit. n. 33.* prout etiam nihil ad hoc facit, quod de consensu titularis expeditur litera, per exactam pensionem; consensus partium siquidem nihil operatur in materia validitatis pensionis, nisi etiam interveniat auctoritas Papæ. Ventrigl. *n. 31.* Unde nec gratia reservationis pensionis per talem exactioem præproperam, vel neglectum expeditionis literarum annullata seu extincta non convalesceret de consensu titularis, patientis moram purgari, cum post extinctionem pensionis non sit locus purgationi moræ. Lott. *n. 12.* Corrad. *n. 34.* Econtra

10. Limitanda conclusio, seu responsio primò à ut non inducatur nullitas ob non expeditas literas intra sex, vel novem illos menses, si pensionarius impeditus ab iis, quorum est literas dictas conficere, argumento illius, quod tradit Barb. *n. 99.* mirum quod provisi à Cardinali habente ad hoc indultum, de reservato, si à Datario impediti fuerint, quod minus expeditæ fuerint super ista provisione litera intra sex menses, non vacent ea beneficia, uti ea aliâ vacarent vi decreti adjungi soliti in dicto indulto, si eas suâ culpâ intra dictum tempus non curasset expediri provisos. Et sicut in hoc casu de eo impedimento dicitur constare, figuram Notario, & testibus infliterit provisos apud Datarium pro nova provisione, & proteltatus fuerit, quod per se non fiet, quod minus expeditio illarum literarum fiat intra dictum tempus. Barb. *cit. n. 99.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 15. à n. 109.* ita pari modo

modo dicendum videtur de impedimento similitudine incerto expeditionem literarum reservationis pensionis.

11. Limitatur secundò: ut non inducatur nullitas pensionis per exactiorem ante illam expeditionem, nisi exactio verè facta probata fuerit per concludentissimas probationes, ita ut probationes æquivoce nullatenus admittantur. Lott. loc. cit. n. 13. Ventrigl. n. 32.

12. Porro illud hic observandum, quòd, postquam paritum est isti decreto de non exigendo pensionem ante literas expeditas, vel etiam procurandi dictam expeditionem intra constitutum tempus, vi dictarum literarum non tantum exigi possint termini pensionum decursi post dictam expeditionem, sed etiam quotquot decursi à die reservationis pensionis ante dictam expeditionem, seu termini intermedii inter supplicationem signatam, & literas expeditas; eò quòd, ut dictum suprâ, expeditio illarum non concernat substantiam gratia seu reservationis pensionis, sed solum executionem, ideòque impletio dicti decreti solum remouet obstaculum solutionis, & exactiõnis, quo ablato, res retrahitur ad suum initium, & gratia reservationis censum suum habet ab initio. Card. de Luc. de pens. d. 29. n. 4. & d. 30. n. 10. & d. 44. num. 9. & 10.

Questio 586. An etiam promotus ad Episcopatum cum indulto Apostolico retinendi pensiones ante habitas (sive quo indulto eas alias cessarent & extinguerentur) teneatur quoque expedire literas super huiusmodi indulto?

Respondeo primò: Supponendo, quòd, ut refertur in constitutione Leonis X. mox citanda, continetur Sixtus V. & Julius II. ne literæ promotionis expedirentur siue literis retentionis pensionum, etiam si talis promotus obtinisset supplicationem, etiam motu proprio signatam super huiusmodi retentionis pensionum, nisi desuper etiam expedivisset literas, eo ipso pensiones fore cassatas & extinctas; nisi forte in scheda Confistoriali, in qua signata supplica super isto indulto, fuisset dispensatum quòd ad expediendas infra literas. Sic enim habetur in constitutione Leonis X. publicata 3. Jan. 1520. quæ in Bullario est 35. ejusdem Papæ. & Clem. 7. publicata 19. April. 1524. quæ est 2. ejusdem Papæ in Bullar. Lott. l. 1. q. 37. nu. 15. & ex eo Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 1. num. 35.

2. Quòd tamen limitandum ita, ut, si promotus expediverit literas super Ecclesia, seu promotione sua ad Episcopatum, & non expediverit literas super dicta retentione, non illico in vim dictarum Constitutionum extinguatur pensio; cum dictæ Constitutiones non determinent tempus, quo inducitur talis extinctio, ac propterea, cum poena privationis non habeat locum, nisi in casibus expressis, expectandus est exitus, an tales literæ expeditæ, antequam promotus ad piscatur possessionem Ecclesiæ; tum enim demum inducitur pensio extinctio. Lott. loc. cit. n. 16. & 17. Ventrigl. loc. cit. Quòd si tamen etiam talis promotus impetravit Breve de capienda possessione ante expeditionem literarum super promotione cum decreto annullativo ipsius promotionis, nisi intra tot menses literas expediverit, ceperitque possessio-

P. Leuren, Fori. Benef. Tom. III.

nem in vim istius Brevis ante expeditionem literarum super indulto retentionis pensionum ex eadem regula, quòd privatio non censetur inducta, nisi in casu expresso. Lott. n. 18. juncto n. 19. quem vide hoc ipsum pluribus num. declarantem. De cetero dicta de expediendis literis super indulto retinendi pensiones, dum quis per modum permutationis de uno Episcopatu ad alium transfertur, non procedere, tradit Lott. loc. cit. n. 24. addens in fine. n. 26. pensiones, præcindendo à jure singulari, ex stylo Curia; & dictis Constitutionibus, non extinguui per promotionem ad Episcopatum. De quo inferius.

Questio 587. An, quando, & qualiter exhibenda & producenda dictæ literæ?

Respondeo primò: Sive agatur de censuris, vel alia poena in literis comminata, sive agatur simpliciter de earum executione, literæ hæc non tantum exhibenda, sed & intimanda, non obstante, quòd fuerit præstitus consensus, etiam literis non intimatis vel exhibitis, præcipue stante regulâ Cancellariae de non judicando, hanc legem judici præscribente. Lott. loc. cit. n. 27. sed neque obstante, quòd literæ non sint de substantia gratia, sed tantum de forma probationis; cum in iudicio non tractetur de substantia in abstracto, sed in concreto ad effectum exceptibilitatis, cui forma est literarum exhibitio, ut iudex certus inde fiat de sua jurisdictione. Lott. n. 28. & 29. Unde de expeditione literarum, & mandato sibi facto Executor fidem habere non poterit parti, & validè sub assertione illa procedere, etsi postmodum revera ita compertum fuerit, ut pars asseruit; cum nec, ut ait Lott. nu. 30. examinando mille testes, iudex adhibere possit fidem de gratia principis facta, præcipue si ea facta motu proprio, adeòque necesse est, ut recipiat jurisdictionem in habitu executionis rescripti. Lott. n. 31. quòd sic intelligendum, quòd, licet delegatus habeat jurisdictionem in habitu ex die Data, tamen non recipiat exercitium, nisi ex die præsentationis literarum. Lott. nu. 32. juxta c. super eo 11. secundo. de appellat. & Bellam. decis. 110. à n. 12. quem citat.

2. Respondeo secundò: Similiter dum agitur de exequenda facultate transferendi pensionem, literæ super hac facultate sunt exhibenda, & nisi ea in effectu præsententur Executori, actus remanet nullus, juxta c. super eo. Lott. loc. cit. n. 33. citans Ferrer. cons. 85. num. 4. Crescent. decis. 13. de concess. præb. & Rotam decis. 143. nu. 2. p. 2. recent. ubi etiam dicitur, quòd non staretur assertioni Executoris, nisi actus exhibitionis fuerit per extensum scriptus, vel literæ apparerent in instrumento translationis registrata. Limitando tamen hoc ipsum ita, ut sustineatur actus translationis non exhibitis literis, si facultas transferendi data coram Notario, & testibus; eò quòd tunc Notarius non adhibeatur veluti Executor. Lott. n. 35. citans Rotam decis. 689. nu. 4. de cetero posse Executorem facultatis transferendi fidem habere exempto etiam impresso (quia agitur de actu, in quo non est citandus aliquis; cum nemo de hoc opponat) præsertim, si non sit merum exemplum, puta v. g. quia infectum esset in aliquo actu publico, vel etiam si inferens attestaretur, se vidisse originales, tradit Lott. n. 36. Porro huc usque dicta de plano procedunt respectu pensionarii, qui nec est in possessione, nec cum eo agit, qui pensioni consensit (intel-

B b

liga